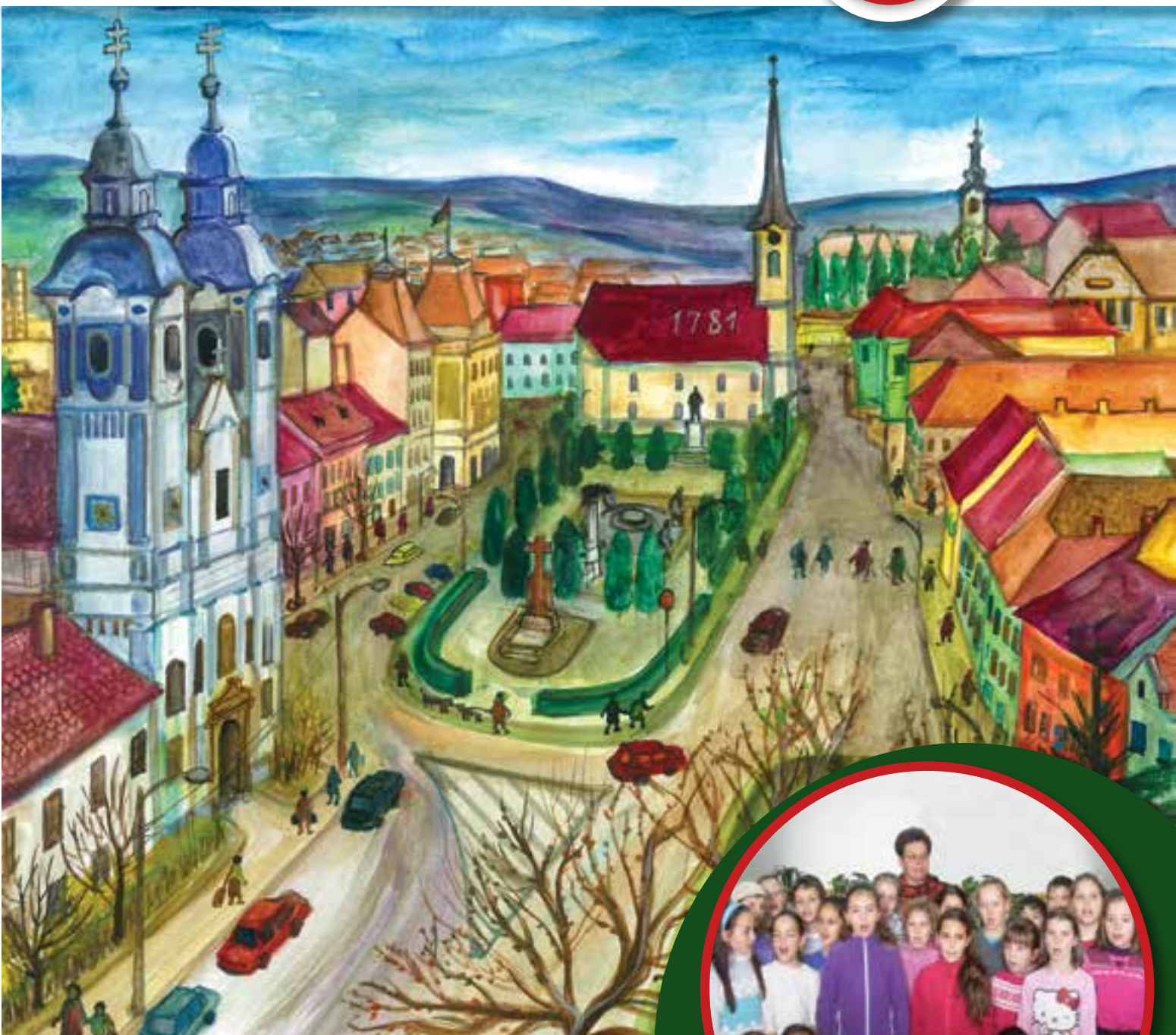

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP

2014. március • LVIII. évfolyam • 649. szám

3.

RÉGI HÁZAK ÁRNYÉKÁRÓL PORT TÖRÖL A NAP,
BUDVÁR, REZ, SZARKAKŐ FENTRŐL VIGYÁZ,
AKÁRMILYEN KICSI, DE SZÜLŐFÖLD E HELY,
KÜKÜLLŐ-PARTI ATHÉN: SZÉKELYUDVARHELY.
(NAGYÁLMO S ILDIKÓ)

T. ÁGOSTON LÁSZLÓ

Württemberg huszárok

Bogya Anna,
Kraszna

Seres Erika,
Tordaharaszto

Faragó Bálint,
Sepsiszentgyörgy

Az 1848. március 15-én kitört pesti forradalom követeléseinek 10. pontja így hangzott: „A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.”

V. Ferdinánd osztrák császár és magyar király fejet hajtott a népakarat előtt, elfogadta az „áprilisi törvényeket” is, csak éppen a végrehajtásban nem jeleskedett. A forradalmi magyar minisztertanács április 20-án határozatot hozott a magyar ezredek hazavezényléséről, majd titkos utakon eljuttatta hozzájuk a „Néhány szó idegenben szolgáló katonáinkhoz” című röpiratot. Ezt követően megszaporodtak a szökések a Habsburg császár magyar ezredeiből.

A hatodik, Württemberg nevet viselő magyar huszárezred éppen a galíciai (ma Ukrajna) Mariampolban állomásozott. Az ezredesi osztály második századát, amelynek Lenkey János volt a parancsnoka, Sztaniszlauba vezényelték a lázongó lengyelek fékentartására.

A huszárok azonban hamarosan összebarátkoztak a polgári lakossággal. Olyannyira, hogy az ezred parancsnoka leváltotta, és hat napi elzárásra ítélte Lenkeyt, a huszárok ellen pedig „fraternizálás” címen indítottak vizsgálatot. Ez majdnem egyet jelentett a felségárulással.

Közben az egyik huszár megkapta, és felolvasta társainak a röpiratot, és úgy döntöttek, hogy hazaszöknek.

Május 28-án este a század átúsztatott a Dnyeszteren, és elindultak Magyarország felé.

Lenkey éppen Brzeźanyban volt kihallgatáson az ezredparancsnoknál, amikor jelentették a század szökését. Jobb megoldás híján őt küldte utánuk Paar ezredes, hogy visszafordítsa katonáit.

Hajnalban, a Nadworna melletti erdőben talált rájuk. A huszárok színleg elfogták, és kocsin vitték magukkal. Körösmezőnél léptek magyar földre, ahol Lenkey ismét átvette a parancsnokságot, és jelentette a Máramaros megyei forradalmi törvényhatóság elnökének, hogy hazahozott 130 huszárt és 137 lovat a magyar forradalom védelmére.

A honvédelmi minisztériumi vizsgálat után Délvidékre küldték a századot a rácok ellen harcoló csapatok megerősítésére.

A szabadságharc évei alatt a Lenkey-huszárok közül többen altiszti, tiszti rangra emelkedtek. Lenkey Jánost Kossuth Lajos saját kezű parancsával nevezte ki tábornokká 1849. március 15-én.

DÖME ZSUZSA

Huszárok

– Jó honvédek, szép huszárok!
Látjátok, amit én látok,
hazaváró füstjeleket,
amiket a hegy ereget?

– Hogyne látnánk! Nézünk, látunk,
dobban szívünk, vinne lábunk,
de dolgunk van e világon:
őrkdünk a szabadságon.

– Jó huszárok, szép vitézek!
Reátok álmodtunk.
Ne térjetez addig haza,
csak ha szabad lesz a hazal

Marasztaló anyaföldben
maradtak örökre völgyben.
Sírjuk sötét és mély árok.
Álmodtunk huszárok.

Rokaly Barna,
Gyergyó-
szentmiklós

Emlékezzünk 1848.
március 15-ére és a belőle kiteljesedett
magyar szabadságharcra büszkén,
emelt fejjel és készülve arra,
hogy '48 hőseihez méltóan vívjuk meg
saját életcsatáinkat.

Horváth
Anna Emese,
Kolozsvár

LÁSZLÓ NOÉMI

Menetelők

Csizma dobban,
kisbot koppan,
tarka zászlók
selyme lobban,

tócsavíz szertecsap,
így fröccsen szét a nap,
főnt az égen gomolyag,
lent a földön szikrahab.

Csizma dobban,
kisbot koppan,
énekhang zúg
száz torokban,

visszhangzik a szürke tér,
öblös macskakő-tenyér,
körös-körül ablakok
tükrén tiszta ég ragyog.

László
Szandra Leila,
Marosvásárhely

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Elefántcsont babák

Elefántcsontból vagyunk, vagy fából,
Ha nem játszol velünk, nem is hiányzol.
Ha elfelejtesz minket, elfelejtünk,
Ha kútba ejtesz, mi is kútba ejtünk.

Levélből nő haj fehér fejünkre,
Szoknyánk is lesz fűből, anyánk szötte.
Elefántcsontból vagyunk s babából,
Ha játszol velünk, önmagaddal játszol.

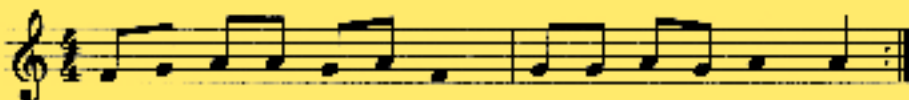
SIMON RÉKA ZSUZSANNA

Fenti kékben

Fenti kékben,
sűrű éjben,
szellőúrfi cikázik,
madarakkal cicázik.
Ha elfárad, megpihen,
elszunyókál egy faágon,
végignyúlik peckesen.
Nem is sejti senki sem,
hogy az álmos, halk sötétben,
fent, a görbe ágakon
szellőúrfik árnya látszik,
álom fátyla velük játszik.

Kérdezgető

KÁNYÁDI SÁNDOR – GRYLLUS VILMOS

1. Mi-ből van a pánt-li-kád? – Haj-nal pi-ro-sá-ból.
2. Mi-ből szót-ték a ru-hád? – Kék ég bár-so-nyá-ból.
3. Mi-ből van a kö-tény-kéd? – Ha-va-sok ha-vá-ból.

Hát te ma-gad mi-ből vagy? – Me-zők har-ma-tá-ból.

DÖME ZSUZSA

Int a tavasz

Int a tavasz: – Viszlát, tél!
Itt vagy még, vagy elmentél?
Üde zöldbe öltözöm,
nyárig ide költözöm.

Visszainteget a tél:
– Éppen jókor érkezted!
Hógúnyám levetkezem,
ősz után jelentkezem.

A

m e n n y b o l t o n

m a á r m a á r
d á d á r

üres a messzi láthatár

v i i t t o t t d
r á g n ő f ű f a k a

bogár motoz tücsök figyel
a a

fű között hant alatt

m e g a n n y i h a n g m e g a n n y i j e l

csak

lesni és fülelni

kell

BÚDA FERENC képverse

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Tavaszcímő vers

Eső esik, hull a kopár ágra,
mozgolódó fűre, éledező fákra,
a vetés is lassan csírájába szökken,
kopasz veréb ágról-ágra röppen.

Ereje kezd lenni most a Napnak,
gonosz fagyok többé nem harapnak,
szuszog a természet, kevesebbet ásít,
a télnek a foga lassan mind elvásik.

Nevet a patak is, halak csiklandozzák,
a vén kotlók sorban csibéjüket hozzák,
csak hull fentről, zuhog, az a sűrű zápor,
s a tél úgy elillan, mint a fehér kámfor.

MOLNÁR KRISZTINA rajza

Lidi, avagy Szin Szin, a kuruttyoló császárkisasszony

Valahol, a világ legkeletibb sarkában, egy szigeten, ahol a nap legelőször mutatja meg frissen ébredő arcát, élt egy pajkos kedvű lányka, Szin Szin. Császárlánycént látta meg a napvilágot, de a modern idők elsöpörték császárságukat.

A császár egyik hűséges alattvalója, Csung Tyen, a halász az éj leple alatt mekkítette el kis haláshajóján az álruhás császári családot a legtávolabbi szigetek egyikére, hogy senki se találhasson rájuk.

A császár egy kispárnába rejtette, és a hátára kötözte koronáját, mely jókora púpként domborodott haláshajója alatt.

A szigeten a kis család magában élt, csak Csung Tyen szolgálta őket hűségesen. Naphosszat halászott, hogy biztosítsa a császári család betevő falatját.

A császár esténként párnástól húzta fejébe koronáját. Arra gondolt, ha egy reggel a régi, szép időkre ébred, nem árt, ha helyén van a feje és a koronája.

Csung Tyen néha magával vitte a császárt és Szin Szint az óceánra.

A huncut és mókás kislány naphosszat szórakoztatta trónfosztott családját tréfás játékaival. Mondogatta is az apja, hogy nincs a világnak olyan komor teremté-

se, akit lányuk ne tudna megnevetetni.

Amint Szin Szin nagyobbacska lánnyá serdült, kíváncsiság ébredt benne a világ iránt. Bár megtiltották neki, hogy egyedül elhagyja a kunyhó udvarát, egy óvatlan pillanatban kiszökött a kapun. Újjongva ugrált tócsáról tócsára, észre sem vette, hogy közben beesteledett, és messzire került otthonától. Sötét, csillogtalan éjszaka borult a világra. Szin Szinnek fogalma sem volt, hogy merre jár, csak tapogatózott a koromsötétben, de jókedve mégsem hagyta el.

Amint így botorkált és matarászott, egyszer csak keze hűvös, síkos tapintású halmon akadt meg. Meglepetésére a koromsötét halom megmozdult, és ezt sipította:

– Hogy merészeltél felébredtetni? Most móresre tanítalak. Hét napig kuruttyolhatsz a pocsolyában, hogy tiszteletet tanulj.

Szin Szinnek a szeme sem rebhent.

– Jajj, milyen vicces tetszik lenni, hogy megtréfált Feketeséged, kérem szépen, ismételve meg, hogy otthon a szüleimnek én is eljátszhattam. Micsoda móka lesz, már látom előre, ki fognak pukkadni a nevetéstől – mondta kacarászva Szin Szin, de nem folytathatta, mert teste hirtelen lehűlt, összezsugorodott, és a tócsában találta magát a békák körében.

Ettől kezdve csak kuruttyolt, ugrott tócsáról tócsára, himbálózott a víz tükreán, és ha elálmosodott, lemerült a víz andalító mélységébe.

Egy hét múlva megszűnt a varázslat, Szin Szin visszaváltozott bujdosó császárlánnyá, de emberi hangját többé nem kapta vissza. A tócsa fölé hajolt, és kedvesen kuruttyolva bú-

csúzott el béka-barátaival, majd elindult hazafelé.

A kunyhóhoz érve látta, hogy távolléte alatt a bánat vastag indái beszórták a kunyhó falát, ablakait. Szülei és Csung Tyen faggatni kezdték:

– Kislányunk, kislányunk, mit tettél velünk? Majdnem odalettünk a kétségbeeséstől. Mondd, hol jártál, mi történt veled?

De Szin Szin torkán nem jött ki emberi hang, csak kuruttyolni tudott.

– Jaj, hogy neked most is a tréfán jár az eszed, hagyd abba a kuruttyolást, és meséld el, mi okozta eltűnéseid! – kérlelték szülei türelmetlenül.

Amikor nyilvánvalóvá vált, hogy nem tréfál, a császár kétségbeesett: császársága elvesztéséért mindedig kárpótolta imádott, mókáskedvű lánya. De most mit kezdjen egy folyton kuruttyoló teremtéssel? Annyira emésztette a bánat, hogy belebetegedett, és eltávozott az élők sorából. Pár héten belül a császárné is követte férjét.

Szülei halála után Szin Szin gyakran el látogatott a láp körüli tócsákhoz, és búsan kuruttyolgatott béka-barátaival. A hűséges, öreg Csung Tyen érezte, hogy tennie kell valamit kis védence jövőjéért.

Egy alkalommal távoli földrésről érkező hajó kötött ki a szigeten. Csung Tyen összebarátkozott a hajóskapitánnyal, és arra kérte, hogy vigye magával a kis Szin Szint, mivel érzi, hogy neki sincs már sok hátra. A kapitány szíve megesett az árva, kuruttyoló császárlányon, és magához vette hajójára.

A hajóút hónapokig tartott, Szin Szin tengeri betegségtől szenvedett, s szomorúan kuruttyolt a hajókabinban. A legénység rosszmájúan kiabálta a fedélzetről:

– Békák nőttek a hasában. Egy gólyát is le kellene nyeletni vele, hogy véget vessen a kuruttyolásnak

Partraszállásuk után a hajóskapitány egy öregasszony gondjaira bízta Szin Szint.

– Hogy hívják ezt a kis békát? – kérdezte öregasszony.

– Elfelejtettem, csak arra emlékszem, hogy két i betű van a nevében – mondta töprengve a hajóskapitány.

– Akkor biztosan Lidi – szólta az anyó.

Így lett Szin Szinből Lidi. Az öregasszony jól bánt vele, minden reggel megfésülte bokáját seprő, fekete haját, és szekrényében őrzött lánykori ruháiba öltöztette. Lidi feladata a kenderáztatás lett. Szívesen végezte ezt a munkát, mert közben béka-barátaival kuruttyolhatott. Az öregasszony pedig csak gyönyörködött Lidi szépségében, sudár alakjában, finom mozdulataiban.

Egy reggel azonban az öregasszony többé nem ébredt fel. Lidi egyedül maradt. Egész nap a nádas szélén áztatta kenderét, és társalgott a békákkal. Itt talált rá Menyét Ábris, és azonnal beleszeretett a különös, keleti lányba. Magához vette, és mivel Lidi nem beszélt emberi nyelven, maga is megtanult kuruttyolni.

Hamarosan megtartották az esküvőjüket is. Lidi kedvéért a nádas szélén kuruttyolták el a boldogító igent. A násznép Galambdúc Tóbiásból, a felhőtologató toronyóramesterből, Madarász Béniből és madaraiból, Guruló Gerebenből, a menhely valamennyi állatából, és a nádas békanemzettségéből állt.

Hajnalig folyt a dínomdánom. Galambdúc Tóbiás szikrázó csillagokkal ékesített holdezüsből kanyarított menyasszonyi pártát Lidi fejére. Ábris kalapjába pedig a Fiastyúk tollából tűzött egyet.

Zrínyi Miklós

A magyarság nem a test, nem a vér, hanem a lélek kérdése. (Györffy István néprajzkutató)

Mielőtt bárkit a neve, a származása alapján vélnél egy néphez tartozónak, jusson eszedbe, hogy a *Nemzeti dal* költőjét Alexander Petrovics néven jegyezték be az anyakönyvbe. Akiről pedig ez a mesém szól, horvát főnemesként lett az egyik legnagyobb magyar hadvezér, államférfi és író.

● Legyen olyan minden ember, mintha Zrínyi Miklós unokája volna

Harcoljon úgy minden ember, mintha egyedül rá támaszkodnék honja! – állította Petőfi a 200 évvel

későbbi nemzedék elé a Zrínyiek példáját. Zrínyi Miklós, a hadvezér és költő a szigetvári hős Zrínyi Miklós dédunokája volt. Mindketten úgy harcoltak, mintha egyedül rájuk támaszkodott volna a hon. Ma már tudjuk, hogy valóban csak rájuk támaszkodhatott. Zrínyi Miklós *Szigeti veszedelem* című hőskölteménye a dicső dédapának állít emléket.

A dédapa Zrínyi Miklós is horvát bán volt, vagyona hatalmas, termete, ereje egy oroszláné. Rettegett törökverő, aki 1566-ban 2500 emberével egy hónapon át védte Sziget várát I. Szulejmán szultán százezres hadával szemben. A közelben veszteglő császári sereg nem segített, élelmük, vizük elfogyott. Már csak 300-an maradtak, amikor egy éjjel Zrínyi maroknyi védőseregével kitört a lángokban álló belső várból. Villámként csapott le, rendet vágott a török táborban. Kardja előtt meghátrált az ellenség, csak a távolabb álló janicsárok sortüze győzte le a rettenthetetlen vezért és vitézeit.

Adj pennámnak erőt, úgy írhaszak, mint volt,
Arról, ki fiad szent nevéért bátran holt,
Megvetvén világot, kiben sok java volt;
Kíért él szent lelke, ha teste meg is holt.

A dédapa: Zrínyi Miklós, Szigetvár hőse

Dédunokája 54 év múlva, 1620-ban született a család ősi horvátországi birtokán, Csáktornyan. A névvel együtt megkapta örökségül a hős dédapa erejét, hadi tehetségét, emelkedett lelkületét, de sajnos tragikus sorsát is. Az írói véna Isten plusz ajándéka volt.

Péter nevű testvérével együtt korán árvaságra jutottak. Gyámjaikról és neveltetésükről II. Ferdinánd császár gondoskodott.

Csáktornya: itt született és halt meg Zrínyi, a hadvezér

Szerintetek miért törődött a császár az árvákkal?

Grác, Bécs és Nagyszombat: itt tanultak a Zrínyi fiúk. Miklósról nagy hatással volt az olaszországi tanulmányút és nevelőjük, Pázmány Péter. A tudós érsek ébresztette fel benne az irodalom és a magyar nyelv iránti szeretetet. Anyanyelvi szinten beszélt horvátul, olaszul, németül, törökül és latinul, emellett alapos hadi és gazdasági ismeretekre is szert tett.

Hazatérve testvériesen megosztotta az örökséget az öccsével. Miklós az északi, magyarok lakta Mura-vidéket kapta, és magyar költő lett, Péter a dalmát tengerparti birtokot, és horvát költő lett. Ám Miklós sokkal tehetségesebb. Az írás persze mindkettőjük számára inkább csak a téli esték fényűzése, hiszen életük java részét a csatateren töltik. Akárcsak dédapjuk száz évvel korábban, most ők a török elleni küzdelem legsikeresebb hadvezérei.

Zrínyi Péter és Frangepán Ferenc a síralomházban

Zrínyi Péter ennek a mesének mellékszereplője, de annyit tudnotok kell róla, hogy Frangepán Katalint vette feleségül, akinek családja erősen németellenes volt. Sógorával, Frangepán Ferencel együtt részt vett a bécsi kormány elleni Wesselényi-összeesküvésben, ezért a bécsújhelyi börtönbe vetették, és mindkettőjüket kivégezték. Zrínyi Péter unokája a Habsburg-ellenes szabadságharc vezére lett.

Vajon ki ez az unoka, és hogy hívták az édesanyját, azaz Zrínyi Péter lányát?

● Míg élek, harcolok az ottomán haddal

Zrínyi nemcsak daliás termetét és vitézségét örökölte dédapjától, hanem életfeladatát is: utolsó csepp véréig harcolni a török ellen. Mindent e célért áldozott. Saját hadsereget tartott fenn, várakat épített és erősített meg, hadjáratokat finanszírozott. A török elleni összefogásért latba vetette nyelvtudását, diplomáciai és politikai tehetségét, tárgyalt és levelezett Velencével, Erdéllyel és Európa több uralkodójával.

És mindeközben írt tehetséggel, szenvedélyesen: *Török áfium (ópium) elleni orvosság* címen politikai elemzést, *Tábori kis trakta* és *Vitéz hadnagy* címen katonai szakmunkákat, példaképeről, Mátyás királyról bölcs jellemzést, dédapjáról hőskölteményt. Mindezt persze csak a harcok szünetében, hiszen egyik csatát a másik után nyerte.

Fogalmazd meg mai nyelven Zrínyi négy sorát.

De híreket nemcsak keresem pennámmal,
Hanem rettenetes bajvívó szablyámmal:
Míg élek, harcolok az ottomán haddal,
Vígán borítottam hazám hamujával.

Kitűnő hadvezér és vitéz katona volt. Reménytelen ütközeteket nyert meg, egyik csehországi csatában megmentette a császár életét.

Jutalmul III. Ferdinánd kinevezte horvát bánná, Zala és Somogy vármegye főispánjává. De miközben tetteit zengte egész Európa, Bécsnek kezdett sok lenni Zrínyi vitézsége. Egyrészt azért, mert ekkora tekintéllyel, vagyonnal és hadsereggel akár Bécs ellen is fordulhatt volna, hogy kivívja a független nemzeti királyságot. Másrészt azért, mert a császárnak esze ágában sem volt leszámolni a törökkel. Hadd csatázzanak, fosztogassanak délen, keleten, csak Bécsig el ne jussanak.

De Zrínyinek házat dúlta, hazáját égette, népét pusztította a török.

DEÁK FERENC rajza

● Ne bánts a magyart!

– csapott a kardjára a hadvezér, és vetette mennydörgő szavait papírra az író. Rá kellett döbbsennie, hogy a császár nem számíthat. 1664 telén hadjáratot indított, kihasználta, hogy a törökök nem szerettek télen harcolni. Húszezer fős seregével 240 kilométerre hatolt be az ellenséges területre, és felégette a török számára létfontosságú észéki Dráva-hidat.

„A magyar Mars (hadisten)” – így ünnepelte Európa. Kitüntette a pápa, a spanyol, a francia király. I. Lipót pedig, mert már ő volt a császár Bécsben, megtiltotta, hogy folytassa a hadjáratot, odadobta a töröknek Új-Zrinyivárt, és a szentgotthárdi győzelem ellenére Vasváron szégyenletes békét kötött a szultánnal.

Fiúk, ti mit tettetek volna Zrínyi helyében? Csak sejtethjük, hogy belőle mit váltott volna ki Bécs árulása, mert 1664 novemberében maghalt. Vadászbaleset – írják a krónikák. De túl kapóra jött az a vadkan a császári udvarnak, és túl hihetetlen, hogy a felfegyverzett, tapasztalt vadászt, a legyőzhetetlen harcost egy vadkan megölje.

Fel szoktátok jegyezni az ajtófélfára, mennyit nőttél? Hát a lelket kihez méred? Zrínyi Miklós méltó arra, hogy belső mércéd legyen. Maga vallotta, s eszerint is élt: jobbítsuk meg magunkat.

Zsigmond Emese

Szeretlek téged, harcos, hősi költő,
zord hadvezér, te rettegett, te nagy,
ki a tiport magyarság szívbetöltő
tartalma, lángja, édes fénye vagy!

Kosztolányi Dezső

Dedikálom ezt a munkámat a magyar nemességnek. Adja Isten, hogy véremet utolsó csöppig hasznosan néki dedikálhassam.

Ki lett még a magyar történelemben ilyen gyanús vadászbaleset áldozata?

- **Januári megfejtések:** 1703–1711 között II. Rákóczi Ferenc, 1848–49-ben Kossuth Lajos vezette a szabadságharcunkat, 1956-ban az egész magyar nép vívta harcát. A szultán Konstantinápolyból irányította az oszmán birodalmat. A legenda szerint a Szent László-tárnics gyógyította a pestist. A hajdúból származó román haiduc szó betyárt jelent.
- **Nyertesek:** Oszváth Petra, Dicsőszentmárton; Basa Antónia, Csíkkozmas; Márton Fanni, Lövete.

MÓRA FERENC

Az utolsó szegedi bég

A régi világban Szegeden is török volt az úr másfél száz esztendeig. Még most is megvan valamekkora szöglete a szegedi várnak, amit kontyos atyánkfiai rakattak annak idején a Tisza-parton. Aki nekem nem hiszi el, megnézheti a saját szemével. El is olvashatja, ami rá van írva a kőküszöbére: Öt török öt görögöt dögönyöz dögönyözve.

Az írás azt mondja, hogy a német kergette ki ebből a várból a törököt. Ám Seregbíró Csósz István másképp tudja az igazságot. Az pedig már csak okos ember, nemhiába hogy a nagyapja is kukorica-csósz volt. Olyan ember az, hogy ha a kezébe veszi a paprikás szalonnát meg a karaj kenyeret, éppen egyszerre fogy el mind a kettő. Nehéz tudomány pedig ez, akárki megpróbálhatja.

– Úgy volt az – beszéli Seregbíró Csósz István –, hogy Bali bégnek hívták a kapi-

tányt. De csak Pali bégnek mondták azt a magyarok, mert így szebben esik a szó.

Egyéb szép úgyse volt a jámboron, csak a neve. Karcsú dereka mellett akármelyik káposztáskád elszégyellhette volna magát. Feje akkora, hogy sütni való tököt nem látni nagyobbat a kukoricaföldön. Volt is akkora süvege, mint valami gólyafészek, a gyémántboglár se kisebb rajta, mint az öklöm.

Többet is lehetett látni a süveget, mint a bég urat. Nemigen esett neki kedvére a séta, egész nap bent hűsölt a bíborhálós szobában, csak a szerecsen inasától küldözgette ki még a parancsot is. S hogy nagyobb legyen a parancs foganatja, olyankor mindig a fejébe nyomta a gyémántos süveget a szerecsen inasnak.

– Mintha csak engem látnátok, ha a süvegem látjátok.

Bizony hasra is vágódtak a vitéz török katonák a süveg előtt eszük nélkül. Mert kegyetlen jó ember volt a Bali bég, egy cseppet se fösvénykedett a mogyorófa pálcával.

– Jaj, nagyságos bég – bukik be hozzája egyszer az inasa –, gyere, láss csudát!

Bali bég rákoppantott a csibukja nyelével a szerecsen borotvált fejére.

– Mi csudát, te inas?

– Jaj, nagyságos bég, azt csak szem láthatja, nyelv ki nem mondhatja.

– No, majd kiküldöm a süvegemet – ásított Bali bég.

– Életem-halálom kezébe ajánlom, nagyságos bég uram: méltóztassál azt a saját tündöklő szemeddel megtekinteni, mert olyat nem mindennap látni, amilyent most a Tisza hídján.

Mit volt mit tenni, fejébe nyomta Bali bég a gólyafészket, belebújt az aranyos papucsába, kicsoszogott a Tisza hídjára.

Mit lát ott, uram, teremtöm: ül a híd szélén egy szegény ember, s eszi a szőlőt a szegedi halbicskával! Egy szem, egy kapás, egy szem, egy kapás, de olyan sebesen hányja befelé a szőlőt, hogy káprázik bele a szeme az embernek.

Bali bég leült a híd másik szélére, szemben a szegény emberrel; úgy eltátotta a száját, hogy majd kiesett rajta a feje, ami pedig nagy szó. Nézte, nézte a szegény embert, hogy majd felét leette már a gerezdről a szőlőnek, s hirtelen felé bökött az ujjával.

– Kukk, szegény ember!

A szegény ember letette a bicskát, s rávette a szemét a törökre.

– Miért ijesztegeted a szegény embert, nagyságos Pali bég?

– Azt néztem, szegény ember, ugyan megszürod-e magad ijedtedben azzal a halbicskával.

Jól van, nem szól a szegény ember semmit, csak bicskahegyezi tovább is a szőlőt, Bali bég kitátja megint a száját akkorára, mint egy kapu. Egyszer csak hirtelen felé kap a szegény ember a halbicskával:

– Kukk, nagyságos Pali bég!

Nem is kellett egyéb a nagyságos Bali bégnek, ijedtében úgy lefordult a hídról, hogy meg se állt, míg a Tisza fenekére nem ért.

– Megállj, bolond török, hiszen csak azt néztem, becsukod-e ijedtedben a szádat! – kapkodott utána a szegény ember, de már csak a gyémántos süveget bírta elkapni belőle.

– Sebaj, leszek én a gazdája ennek – mondta a szegény ember. A fejébe csapva a süveget felballagott a várba, ahol mind hasra vágódtak előtte a jámbor török katonák.

A szegény ember kevélyen megsodorta a bajuszát.

– Azt üzenté a nagyságos Pali bég, hogy nyomban hazatakarodjatok a hazátokba. Még házpásztort se találjon itt közületek. Ő maga is majd utánatok mén, csak még egy kicsit hűtőzik a Tiszában.

Úgy elfüstöltek onnan a törökök, mint nap elől a köd. Ki mert volna ellenkezni a nagyságos Bali bég süvegével?

– Így volt ez, nem másképp – mondja Se-regbíró Csósz István. – Azért szereti a szegedi ember ma is annyira a halbicskát.

ESZTELNEK

Kolozsvár

Bukarest

Itt születtem

Falu a Keleti-Kárpátok lábánál

A ferences kolostor

Iskolánk névadója Nagy Mózes

A hegyéksége sok ezer évről mesélhetne

Karddal és kereszttel védtük a keleti végeket

Esztelnek az egykori Kézdiszék, a mai Kovászna megye északkeleti sarkában fekszik, a Keleti-Kárpátok lábánál.

Nevét talán a szlávoktól örökölte. Szláv eredetű az *esztena* és a román *stâna* szó is, mely juhaklot jelent.

A székelyeket határőrkatonai szolgálatra a XIII. század elején telepítették ide királyi rendelettel. 1332-ben a pápai dézsmaszedők 15 füsttel (tűzhellyel, azaz házzal) jegyezték fel a falut. 1807-ben 44 jobbágy-, zsellér- és 20 birtokos családot írtak össze.

A XX. század első évtizedeiben a közbirtokossági erdők és legelők, az állattartás, a fuvarozás jelentett megélhetést. 1904-ben létesült az első fűrészgyár, majd ezt még kettő követte. 1948 után államosították, majd felszámolták a fűrészgyárakat, társas gazdaságba kényszerítették a gazdákat. 1962-ben villamosították a falut, megnyitották az orvosi rendelőt, korszerűsítették az óvodát és az iskolát. Az 1968-as megyésítéskor Esztelneket Kézdiszentkereszthez csatolták.

Ma a falu lakosságának több mint fele az 1992-ben beindított nadrágyárban dolgozik, de a mezőgazdaság is fontos maradt.

A ferences papok nemcsak a falu hitéletében, hanem az oktatásban, a művelődésben, sőt az új, pozitív életstílus kialakulásában is fontos szerepet játszottak.

Iskolánk büszkén viseli Nagy Mózes nevét, aki 1630 körül született Esztelneken, a ferenceseknél tanult, Bécsben szentelték pappá. A Dunántúlon 25, majd itt-hon 12 falu plébánosa lett. 1680-ban papnevelő iskolát alapított, amelynek tíz év múlva már 100 diákja volt. A szükséges anyagiakat Nagy Mózes maga koldulta össze. A messze földön híres iskola volt Erdély legjelen-

több katolikus tanintézet. 1696-ban átköltöztették a Kézdivásárhely melletti Kantában emelt új épületbe.

Esztelnek szülte Szacsvay János szabadságharcos is, aki 52 munkással napi 40-80 font puskaport gyártott Gábor Áron ágyúhoz. Jutalmul a honvédelmi kormány tüzérfőhadnaggyá léptette elő. 1859-ben ő vezette Esztelnekről a hegyeken át a Garibaldi szabadságmozgalomhoz csatlakozó magyar ifjakat.

Néprajzi és természeti kincseink

Varga Katalin tanító néni tanítványaival, szülők és nagyszülők segítségével egy osztályteremben létesítette az első néprajzi gyűjteményt. Ma már a múzeum tágas termében szemlélhetik meg az érdeklődők, mennyi szépséget sikerült megmentenünk.

A múlt század közepe táján, az Esztelnek fölötti erdőben néhány gyimesi család alapította a gyertyánosi csángótelepet. Itt, a saját erejükből épített iskola tanítói lakásában telente összegyűltek, és hagyományos énekekből, táncaiból pompás műsorokat állítottak össze.

A Lassúág-patak völgye ritka növényeket rejt. Az Ezer-éves erdő tőzegtalaján nő a kereklevelű harmatfű, a Lassúági-lápon pedig a harmatos hegyékessege nevű, még a jégkorszak előtről származó virágcsoda.

Védett a különös emberarcú szikla, az Asztagkő és a körülötte lévő apróbb Buglya-kövek is. Valaha a gyerekeket azzal ijesztgették, hogy ha fölmásznak rá, viszszajönni már nem tudnak.

**Ha nem is az Asztagkő tetejére,
de Esztelnekre szeretettel várnak titeket
Varga Katalin tanító néni és kisdíákjai**

Gyimesbükki testvérosztályunkkal

Múzeumunk őrzi Esztelnek múltját

Mi pedig a viseletet, a tánc- és népdalkincset őrizzük

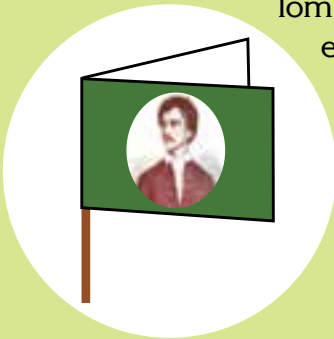

Emberarcú sziklánk, az Asztagkő

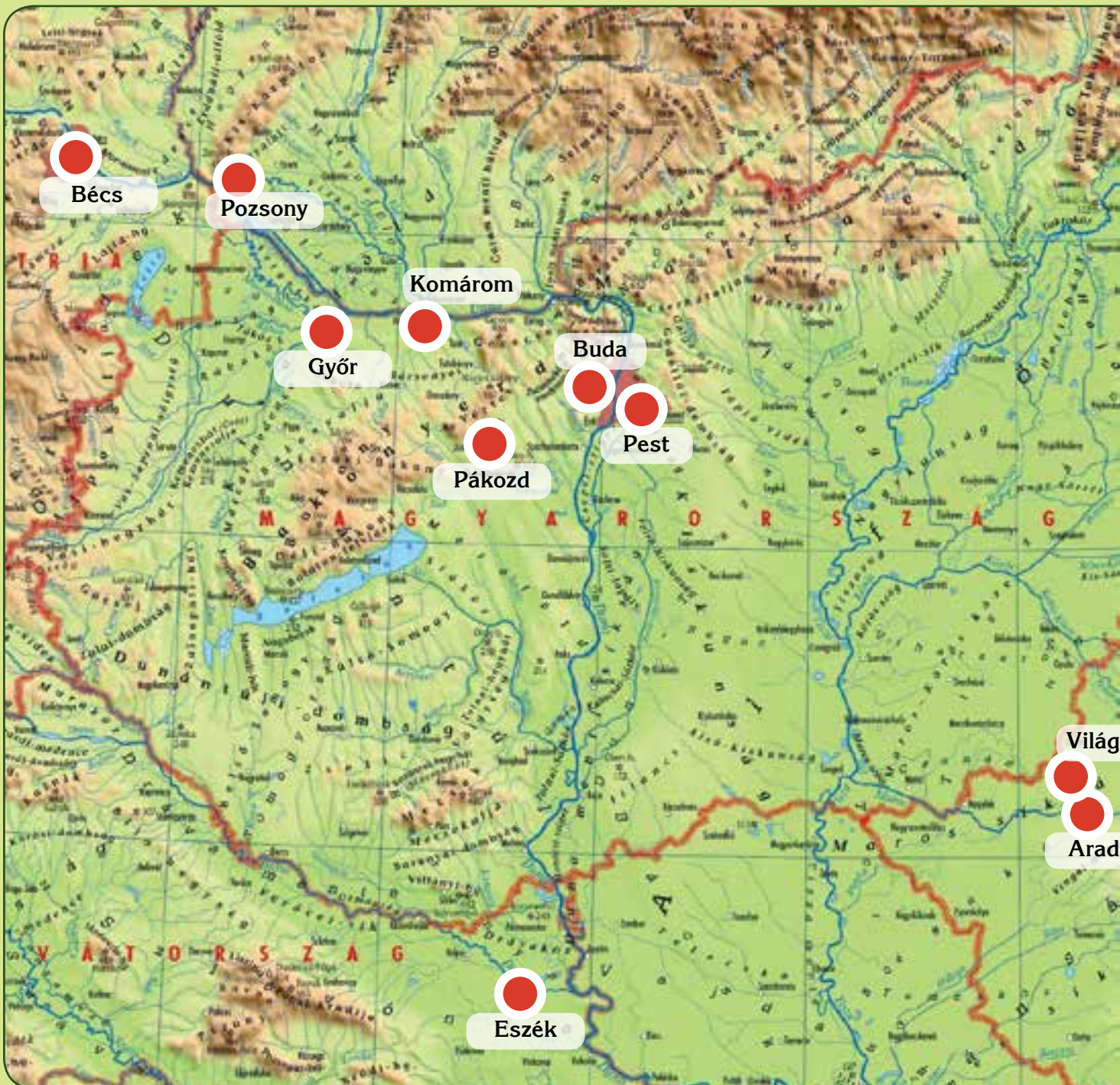
1848, TE CSILLAG!

Képzeld el, hogy Kossuth Lajos hadsegédje vagy, és ezen a térképen követed az 1848–49-es forradalom és szabadságharc legfontosabb eseményeit.

Vágd ki a térképet, és ragaszd vas-tag kartonra vagy habszivacs lapra. A zászlókat kettőbe hajtva úgy ragaszd össze, hogy „rúdjuk” legyen (gombostű vagy fogpiszkáló). Végül tűzd a helyére mindeniket.

1848. március 15. Pesten kitör a forradalom. Talpra, Magyar! – hív mindenkit Petőfi Sándor Nemzeti dala.	
1848. március 15. A pozsonyi országgyűlés követeléseit Kossuth Lajos viszi Bécsbe, a császár elé.	
1848. április 7-én megalakul a felelős magyar kormány.	
1848. szeptember 29. A pákozdi győzelem	

1848. október 16.
Az agyagfalvi nemzetgyűlésen 60 000 székely fegyveres csatlakozik a szabadságharchoz.

1849. február-március
Bem győzelme Piskinél és Nagyszebennél.
„Ha elvesz a híd, elvesz Erdély.”

1848. október – 1849. július.
Damjanich János tábornok a „fehértollasok” élén számos győzelmet arat a déli vidéken.

1849. május 9.
Az orosz cár és az osztrák császár összefog a magyarok ellen.

1848. november. A Gábor Áron, Gál Sándor, Berde Mózses vezette háromszéki székelyek mentik meg a szabadságharcot.

1849. május 21.
Buda visszafoglalása a császáriaktól

1848. december 25.
Bem tábornok bevonul Kolozsvárra.

1849. július 31.
A fehéregyházi csatában Petőfi Sándornak nyoma vész.

1849. október 6.
A 13 honvédtábornok aradi vértanúhalála

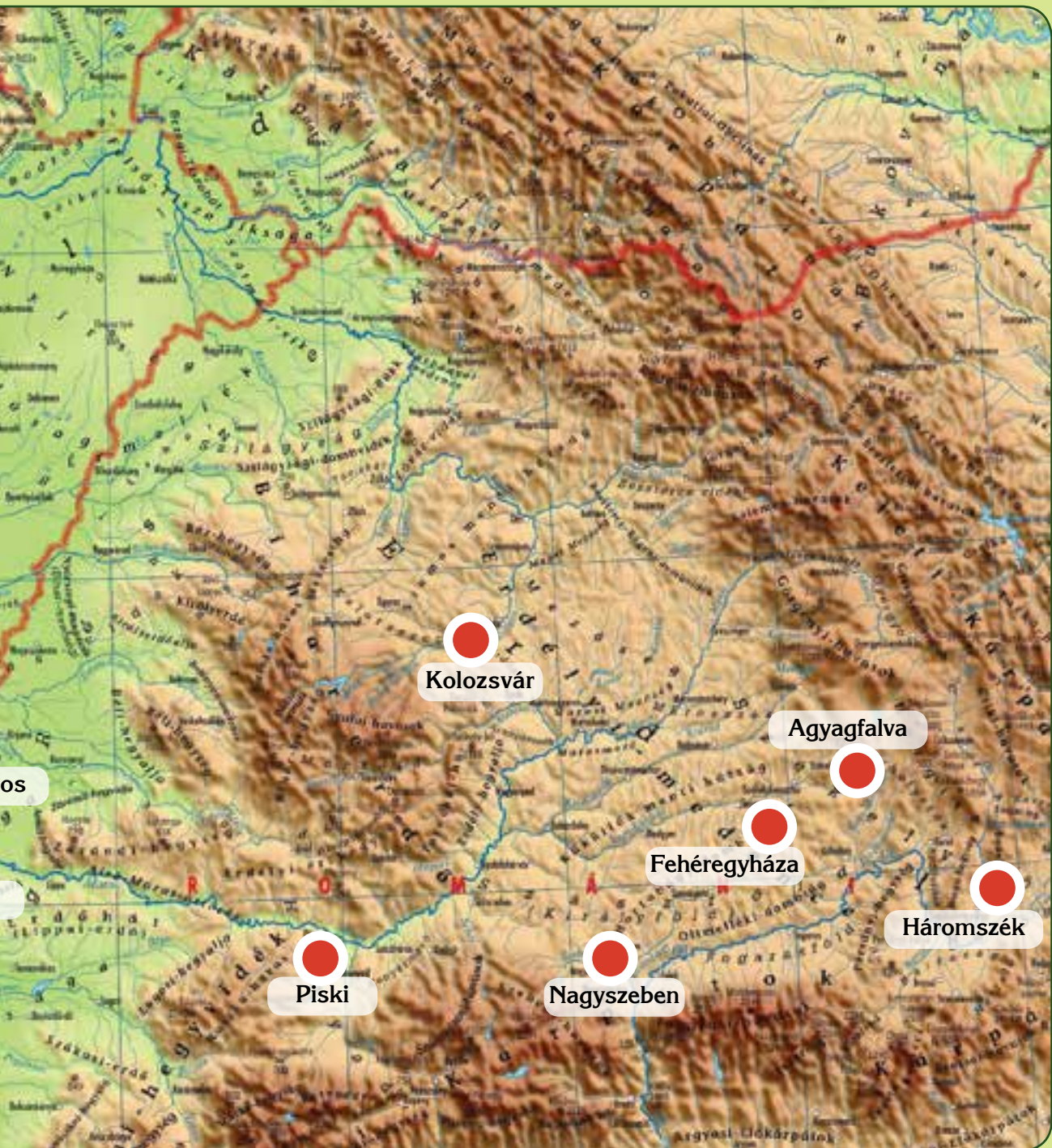
1849. október 2.
Klapka tábornok átadja az utolsó várát, Komáromot.

1849. augusztus 13.
A világsí fegyverletétel

1849. augusztus 3.
Klapka György csapatai elfoglalják Győrt.

LAKÁSGONDOK

Az anyjuk szájából kirajzó kis tilapiákra igazán illik a mondás: kiköpött az anyja.

A pipabéka-mama nem bánja, hogy tönkrement a bőre, csak az ebik biztonságban legyenek!

Tavaszközeledtével az állatoknak nehéz feladatot kell megoldaniuk: minél biztonságosabb menedéket biztosítani utódaiknak. Ebből a nehéz feladatból a két szülő nem mindig veszi ki egyenlő mértékben a részét.

A hős anyja cím illetné meg a tilapia nevű, nilusi sügér nőtényét. Ennél a halnál a anya gondosan felcsipegeti a víz fenekéről az ikrákat, majd – mikor már dugig töltötte velük a száját – védett helyre vonul a vízinövények közé, és megkezdheti két hétig tartó koplalását. Hogy is tudna szegény enni, mikor a szájüregé tele van utódaival?! Nemhogy enni nem tud, de lélegzeni is csak nehezen. Végül az ikrákból kifejlődött kis halak kirajzanak a mama szájából, de nem távolodnak el tőle: veszély esetén az egész csapat, uzsgyi! – visszarohan a mama szájába.

Az amerikai pipabékánál a mama hátán cipel az egész pereputtyot. A hátára rakott peték körül a bőr burjánzani kezd, és minden békaporontyot külön fallal vesz körül. Ezek a kis, hatszögletű rekeszek úgy illeszkednek egymáshoz, mint a méhek lépjének a sejtjei. Minden rekesznek külön fedele van. Ezt megemelve nézelődnek körül a világban az ebihalak. Ha veszély fenyeget, magukra csapják a fedelet, és eltűnnek a mama hátán. Végre elérkezik a nap, amikor a kisbékák kiugrálnak fedezékükből. Ezután a nőtény leveti a feleslegessé vált rekeszes „bölcsőt”, és háta ismét olyan sima lesz, amilyen volt „lánykorában”.

A Darwin hegyesorrú békájának nevezett dél-amerikai, mindössze 3 cm-es békulánál

KISKÓPÉ

Te hogyan segíthetnél énekesmadaraink lakásproblémáin? Mire kell vigyázni?

Januári megfejtés: Arany János Máttyás anyja című versében fekete holló viszi a levelet. Meséink táltos paripájának varázseréje van, beszél, száll, mint a gondolat, megmenti, és győzelemre segíti a hőst. **Nyertesek:** a marosvásárhelyi R. Guga Iskola IV. B osztálya; a székelyszenterzsébeti II.; a zabolai II. B osztály.

az apára hárul az utódnevelés minden gondja-baja. A nőstény nedves mohára rakja petéit, aztán – köd előtte, köd utána – eltűnik. Nem úgy a hímek! Egymást lökdösve igyekeznek minél több petét bekapni. Na, nem azért, hogy megegyék, hanem hogy torokzacskójukban kiköltseék! Erre az időre elnémulnak. Úgyan hogy is tudnának porontyukkal a torkukban brekegni!

A legszebb „gyermekszobát” a madarak készítik fiókáiknak. A fészkek készülhet galyakból, zuzmókból, agyagból, nyálból. Az „építőmesterek” rakják, fonják, szövörik, öltögetik, ragasztják fészkeiket – ki-ki tudása szerint. Azonban bármilyen mesterien építik is meg otthonukat, és bármilyen ügyesen függesztik fel, vagy rejtik el, nagyon kevés az olyan fészkek, amelyet a rablók ne fedeznének fel. De vannak madarak, amelyek túljárnak a rablók eszén. Az ausztráliai aranyfarkú, tüskecsőrű madár, amikor megépíti kicsi, kupolás fészket, nyitott, csésze alakú „csalifészket” is készít az igazi fészkek tetejére. A remek látású rablóvarjú természetesen észreveszi, de azt is látja, hogy üres, nincs benne semmi, így hát továbbrepül.

Úgy szeretlek, majd megeszlek! – mondaná Darwin hegyesorú békája, ha nem lenne tele a torka poronttyal.

Egy fészket a fiókáknak, egyet az ellenség megtévesztésére épít az aranyfarkú madár.

MIT GONDOL...

A januári képünkhöz érkezett ötletekből:

a teknősbéka? A legtréfásabb ötleteket közöljük.

– Ha ezt megúszom, soha többé nem eszem meg a testvérem elől a málnát... csak a felét.

A dési III. osztály

– Tátsd ki, anyu, nagyra a szád, hadd lássam, piros-e a mandulád?

Cornea Kincső, Marosfalu

– Miért vagy dühös, apa?

– Összevesztem a mamáddal, mert új bundát akar venni magának.

Muzsi Hunor, Déva

NOSZA, HOL AZ AJTAJA?

Csigabiga-palota, nosza, hol az ajtaja?
Ajtaja nincsen, ablaka sincs,
sehol egy lyuk, hogy békacsints, kukk!
(Szilágyi Domokos)

*Plágium! Belebújniuk
sikerül, de vajon elbírják
a hátukon?*

Bizony ennek a mexikóvárosi ház-
nak a tervezői „lekoppintották”
Csigabiga ötletét, de ez korántsem
zavarja az ifjú párt,
aki a csigaház boldog lakója.

A sziklára, sziklába épített portugáliai ház
sziklaszilárdan áll az idők végezetéig.
Hát a lakók szíve miből van? Csaknem kőből?

Mi a neve a belső ázsiai
nemezsátornak, az eszki-
mó jégkunyhónak, az in-
dián bőrsátornak, a kínai
csónakkunyhónak?

Az olaszországi Pisában 1173-
ban véletlenül, a svédországi
Malmöben 2005-ben szándé-
kosan épült ferdére a torony.

Ha anyuék elmennek otthon-
ról ti is fenekestől felfordítjátok
a házat? Egy amerikai vidám-
park látogatói megnézhetik,
milyen a feje tetejére állított ház.

Ez a karcsú toronypár Dubaiban áll, és gyerekről, „fiatoronyról” álmodik. Tervezz egyet középük.

Kacag-lak. A nagy épületnek homlokzata, a takaros parasztháznak arca van.

Nosza – gondolta egy mókás tervező –, rajtam ne múljon e ház lakóinak jókedve.

Hány csillagos? Hány szíves? Hasonlóan a szállodák, vendéglők csillagaihoz, adj 1, 2, 3 szívet a szavaknak aszerint, hogy melyik fejez ki több otthonosságot: **épület, ház, lakás, kuckó, otthon.**

Japán teaház azok számára, akik felnőtt korukban sem tudnak leszokni a fára mászásról.

Nem repülő csészealj, hanem a modern művészet múzeuma Brazíliában.

Adj találó nevet ennek a prágai épületnek.

Megfejtések – furcsa autók a novemberi Napsugárban: A motor erejét lóerőben mérik. Az idegen szavak magyar megfelelői: volán = kormánykerék, parbriz = szélvédő, kuplung = sebességváltó, felni = dísztárcsa, teleszkóp = lengéscsillapító / távcső. Karl Benz a leányáról nevezte el Mercedesnek híres autómárkáját.

Nyertesek: Halász Dániel, Nagyvárad; a szatmárnémeti Bălcescu-Petőfi Iskola IV. C osztálya; a csíkmenasági IV. osztály.

**Havonta
3 díjat!**
SOKSOK! MEGYÉ!

REJTVÉNYPÁLYÁZAT

Szolgásgunk idejében
Minden ember csak beszélt.

Petőfi Sándor versének folytatását, illetve egy tavaszi vicc csattanóját a két pályázati rejtvényből tudhatod meg, azt pedig, hogy a beküldött megfejtésért könyvjutalmat kapsz-e, a májusi lapszámunkból.

A Rejtvénykirály

Szalontai Kata, Dés

VÍZSZINTES

1. A megfejtés első sora

- 11. Íz, aroma
- 12. Anyó párja
- 13. Rangjelző
- 15. Sós Balázs névjegye
- 16. Arc régiesen
- 18. Férfinév, de cserkészegység is
- 19. S!
- 21. Halom, kupac
- 23. Óvó, védő
- 24. ZSUK
- 26. Erős kártyalapok
- 27. NESS
- 28. Porossá tesz, port ver

- 30. Nagy Kata névjegye
- 31. Gidavég!
- 32. Török kormányzó
- 33. Végh Örs névjegye
- 35. Mesélni kezd!
- 36. Kopasz
- 37. Mondat alkotórészei

FÜGGŐLEGES

- 2. Izom eleje!
- 3. Fém
- 4. Ritka férfinév (AMBRUS)

1	M	2	3	4	5	6	N	7	8	9	E	10	E
		11						12				13	
14	T		15			16	17				18		
19		20		21	22					23			
	N	24	25				K		26				
27					28		29					30	
31				32					33	34			I
35			36				37	38				39	
E		T					A						T

- 5. László Anna névjegye
- 6. Gonosz kívánság
- 7. Szőlő kapaszkodó, csavardó szála
- 8. Anya párja
- 9. Patás háziállat
- 10. Egyszobás lakás
- 14. A megfejtés második sora
- 17. Daganatos beteg
- 18. Körző közepe!
- 20. Málna rokona, csak fekete
- 22. AAAAA!

- 23. Vége van a nyárnak (két szó)
- 25. Kassa vége!
- 26. Árok magánhangzói
- 28. Fűves, fás terület a városban
- 29. Gyors, hirtelen angolul (RASH)
- 32. Banán lesz belőle!
- 34. Az ő tulajdona
- 36. Varrunk vele
- 38. Zokogni kezd!
- 39. Arra fele!

VAJNÁR ILONA rejtvényei

NYERTESEK

A januári rejtvénypályázat megfejtései: *Békesség és szeretet töltse meg a szívetek. Gipszben.* Nyertesek: **Balázs Andrea**, Makfalva; **Albert Kinga**, Kolozsvár; **Antal-Györfi Loránd**, Petrilla; az **ozsdolai IV. B**; a **bözödi II-IV.**; a **kovásznai III. B** osztály.

Környezetismeret órán kérdezi a tanító néni:

– Gyerekek, ki tudna olyan élőlényt mondani, amelyik télen eltűnik, tavasszal pedig újra előbújik?

Peti meglepő válaszát a rejtvény sárga sorában olvashatod.

1	2		3	L	4	5	6		7	E	8	9
10		11		12			13		14			
15			16		17			18				Ő
19				Y							20	
P		21		22			23	24				
25	26		27			28		29				
30		R		31				I			32	

VÍZSZINTES

1. Kiss Sára névjegye
3. Elcsené
7. Szántó eszköz
10. Menyasszony régiesen
12. LARA
14. Strázsza
15. Becézett Loránd
17. ...-Tiki-Tévi, Kipling regényének mongúz-főhőse
19. A megfejtés
21. Hattyúk ..., orosz balett
23. Figyelmeztető
25. Orosz Lajos névjegye
27. Morajló
29. Csomót, bogot megszüntet
30. Sör régiesen

31. Barna héjú, zöld húsú déli gyümölcs
32. Lófő magánhangzó

9. Izmosodó
11. Gabonát begyűjt
13. AKLI
16. A valóságnak megfelelő
18. A szélein int!
20. Fejetlen kotló!
22. Fekete István kis rókája
24. Angol tagadás
26. Alá
28. Véd, őriz

FÜGGŐLEGES

1. Fejfedős
2. Csavar (SRÓF)
4. Polc közepe!
5. Ilyen sas is van (PARLAGI)
6. Magánének az operában
8. Szikladarabka

TI KÜLDTÉTEK

1			
2			
3		R	
4	M		
5			
6			Ő
7		N	

1

Suba Orsolya,
Marosvásárhely:
így is nevezik a tavaszt.

1. Becézett Károly
2. Inni ad
3. Növény támasza
4. Felvesz
5. Becézett Lajos
6. Fák borította terület
7. Katonai jármű

2

Domokos Orsolya,
Gyergyószentmiklós
és **Kiss Aranka**
Enikő, Magyarbece:
márciusi ünnep.

1. Melegítő égitestünk
2. Ilyen állat Bambi
3. Nemzet
4. Anya párja
5. Iskolások ülnek benne

1		
2		
3		P
4		
5		

3

Nagy Annabella,
Nagyvárad:
olvasónk kép-rejtvénye.

20

Úszóedző tanácsa:

– Mindig számold meg, hogy hány-szor buksz a víz alá, és hány-szor jössz fel. Ha az eredmény nem osztható kettővel, nehogy le-vegőt végy!

.....

– Hogy hívják Óz, a nagy va-rázló madárijesztőjét?
– Szívtelen gazember.

.....

Két szauna beszélget:

– Téged miért zártak be?
– Gőzöm sincs...

.....

– Mi az, amivel kis dolgokat megnézhetsz?

– Mikroszkóp.

– Mi az, amivel víz alól fel-nézhetsz?

– Periszkóp.

– Mi az, amivel a falon át-nézhetsz?

– Ablak!

.....

– Van egy jó és egy rossz hí-rem. Melyikkel kezdjem?

– A rosszal.

– A rossz hír az, hogy csak egy jó hírem van.

– És mi a jó hír?

– Az, hogy nincs több rossz hírem.

.....

– Hallottad a varjúviccet?

– Nem.

– Kár.

.....

– Kisfiam, átvezetnél az utca túloldalára?

– Persze, néni, szívesen. Ott tetszik lakni?

– Nem, ott parkol az autóm.

TALÁLD KI! 4

Másold át a rajz részleteit a megfelelő kockákba.

A3

B2

A1

B3

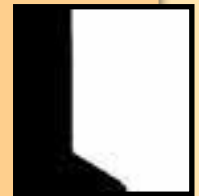
	A	B
1		
2		
3		
4		

A2

A4

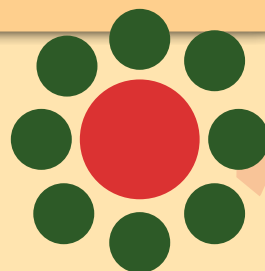
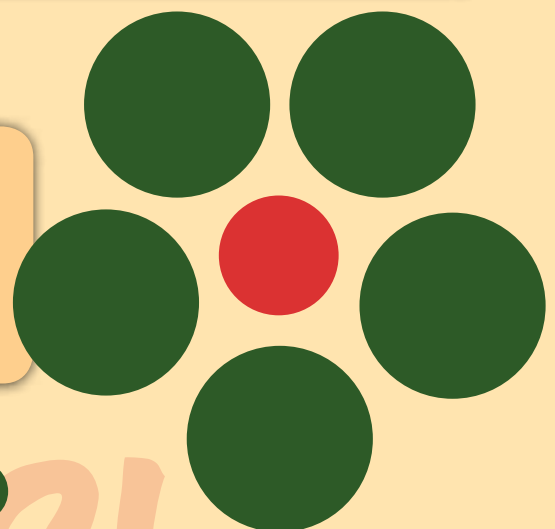
B4

B1

5

Szemre melyik piros kör és vonal tűnik nagyobb-nak? És ha vonalzóval méred össze őket?

FEBRUÁRI MEGFEJTÉSEK

1. Bolondozás
2. Hóvirág
3. Bőjtelő
5. haj, cipő, nyaklánc

Szólj, szám!

Havonta
3 díjat!
SORSOLÁS MÁJ. 11.

1. Válasszatok és bizonyítsatok. Melyik a helyes: **szabja** vagy **szablya**?
2. Ez a fiús kérdés lányoknak is szól: keressetek egyszerű és összetett szavakat a sokféle ágyú és kard megnevezésére.
3. Milyen közmondásokat tudtok a **huszár**-ról, **katonáról**, **csatáról**, **háborúról**?

Szó-móka

- Hogy hívják a tréfás kávéfőzőt?
- Mokkamester.
.....
- Mi ez a rotyogás a kórházban?
- Fő az egészség.
.....
- Hogy hívják a lusta sivatagi kígyót?
- Ücsörgőkígyó!

Januári megfejtések: 1. **Pörög** a táncos, pörög a nyelve. **Pereg** a könnye, az eső. **Pöröl**, veszekszik. **Perel**, pereskedik. **Pösze**, selyp. **Pisze**, fitos orrú. **Eped**, vágyakozik. **Apad**, csökken, fogy. **Karmol**, körmével megsebez. **Körmöl**, nehézkesen vagy sokat ír.

2. **Megzaboláz**: zablát tesz a ló szájába, megfékez, lecsendesít. **Elboronál**: a felszántott földet boronával elegyengeti, vitás ügyet megold. **Elcsépel**: a gabonaszemeket a kalászból kiveri, addig ismétli, míg unalmas lesz. **Kertel**: kerttel bekerít, kerülgeti, nem mondja ki nyíltan. **Rakoncátlan**: szekér, amelyeknek nincs oldaltámasztó rúdja, fegyelmezetlen gyermek.

3. **Örömmel** köszöntlek ez **új** esztendőben, / **Áldás** szálljon rátok gazdagon és bőven. / **Mezőn** kalász nőjön, réten fű **zöldüljön**, / **Munkában** a nóta vidáman csendüljön. / **Miben szűkölködünk**, ami még meg **nincsen**, / **A beállott új évben adja meg** az Isten. **Nyertesek**: a **sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium III. C**; a **nagyvárad**i Juhász Gyula Iskola III. osztálya; a **nyárádszeredai III. B** osztálya.

Erdei Diána Denisza,
Szatmárnémeti

Maszat művész Eolvastam – lerajzolom

Márciusi díjazottak: **Fülöp Dóra**, Esztelnek (*A magyarok útra kelnek* – 1); **Bereczki Barbara**, Bihar (*Löwi Maya, Csikó-mese* – 2); a **székelykeresztúri Petőfi Sándor Iskola IV. B** osztálya (*A hét hattyú, Grimm mese, Jakabfi-Bíró Csenge* rajza – 3).

Havonta
3 díjat!
SORSOLÁS MÁJ. 11.

1

2

3

Levelező

Nyitni kék! Szívnek és tavasznak nyílni kék! – zengi a cinke Szabó Lőrinc versében, és mi tavaszt varázsolunk a készülő

márciusi Napsugár oldalaira, pedig február eleje van. Amikor e sorokat írom, ti a soká késlekedő hónap örvendtek, de mire kezetekbe kerül e lapszám, hóvirág nyílik a kertben, és kokárda virít a szívetek fölött.

Ti persze ne törődjetek ezzel az „időkavarodással”, írjatok, rajzoljatok mindig a legfrissebb élményetekről, akár csak: **Rigó Eszter**, **Gombocz Nóra** **Zsuzsanna**, **Siklódi Hunor**, Marosvásárhely; **Cămărășan Róbert**, **Sógor Aranka**, Torda; **Magyari Elektra Alexandra**, Sáromberke; **Gödri Krisztián**, Komandó; **Visky Áron**, Nagyvárad; **Bereczki Barbara**, **Borz Jennifer**, Bihar; **Cornea Kincső** és **Edina**, Marosfalu; **Deák Antónia Nóra**, Székelykeresztúr; **Kerecsi Bernadett**, **Opra Melinda**, Kézdiszázpatak; **Nagy Boglárka**, Szatmárnémeti; **Nagy László Henrik**, Páva; **Harai Júlia**, Zabola; **Zsiga Zsombor**, Mikola; **Nagy Boglárka**, Szilágycseh; **Hindric Tamás**, Magyarlóna; **Mag Eszter**, Lövete; **Krecht Hanna Regina**, Sepsiszentgyörgy; **Merk Eszter**, Nagykároly; **Kádár Anna**, Érmihályfalva; **Nagy Viktória**, Bogdánd; **Talpos Tímea**, Zsibó; **Lukács Emőke**, **Mihók Alexandra**, Gyergyószentmiklós; **Palkó Hanna**, Szilágysámson; **Keszeg József**, Vámosgálfalva; a marosvásárhelyi L. Rebreanu Iskola III. E; a kolozsvári Apáczai Csere János Líceum III., az O. Goga Iskola IV. C; a gyergyószentmiklósi Kós Károly Iskola III., IV. A, a Vas kertes Iskola III. B; a nagyváradai D. Cantemir Iskola II. E, IV. D; a sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskola II. C, IV. E; a négyfalusi Zajzoni Rab István Líceum III.; a csíkszeredai Petőfi Sándor Iskola III. C; a csíkdánfalvi III. SbS; a csíkközmási IV.; a vajdaszentiványi IV. B; a korondi III. B; a nyárádszeredai III. B; a segesvári III. C; az ozdolai IV. B; a mezősámsondi II–IV. B; a zabolai II. B, IV. B; a margittai III. A; a kovásznai III. B; a zetelaki III. A; a gyergyószárhegyi III.; a kibédi III.; a marosvécsi II.; a szilágycsehi IV. SbS; a dési III.; a csíkszépvízi IV.; az avasújvárosi IV. B; a szalárdi IV. B osztály; magyarlapádi, szilágycsehi, székelykeresztúri, székelyvajai olvasóink.

- Szeretünk Napsugárt olvasni és székelyruhában csárdást ropni – meséli **Máthé Izabella** tanító néni a brassói 8-as Iskolából.

- A tejet megisszuk, a tejesdobozokból kézimunkázunk. A Napsugárt pedig legalább úgy szeretjük, mint a tejecskét – írja **Vajda Ella** tanító néni Marosfaluából.

- Nagy Lenke tanító néni ivói osztálya a Napsugár-bélyegekkal nyert állatkerti látogatás után Szejkefürdön virágot vitt Orbán Balázs sírjára.

- Barangoltak **Domokos Zsuzsa** kisdíákjai is. A **sepsiszentgyörgyi Váradi József** Iskolából egyenesen **Farkaslakára, Tamási Áron** sírjához vitt az útjuk.

● Nagy öröm számunkra, amikor hasznotokra van a Napsugár. **Nagy Margit** tanítónő negyedikesei a **marosvásárhelyi R. Guga** Iskolában elkészítették **Kószabósza** időszalagját. Osztályukban és fejükben világosan, színesen rajzolódik ki a magyar történelem fonala.

- Minden évben bensőséges hangulatban emlékezünk az 1848-as forradalom hőseire – írta **Gábor Éva**, az ünneplőbe öltözött **érmihályfalvi** kisdíákok tanító nénije.

● **Kiss-Miki Melinda** tanító néni szerkesztőségünkbe is elhozta **szászrégeni** osztályát a **P. Maior** Líceumból. A gyerekek azóta még lelkesebben küldik el nekünk munkáikat, megfajtéseiket.

- A **segessvári III. C** osztály ünnepeiről és eredményeiről **Dragomirescu Viola** tanító néni számolt be szerkesztőségünknek. A vidám közösség itt éppen fakanálbábokat készít a legközelebbi előadáshoz.

TAVASZ ÉS FORRADALOM

Finna Enikő tanító néni tordai osztálya épp azzal a technikával készítette el az 1848-as huszárokat, mint Pál Adél és Kádár Tünde kézdiszentkereszti kisdiákjai. A rajz szerint hajtogass, ragassz te is néhányat, és fess mentéjükre vitézkötést, csákójukra nemzetiszín bojtot.

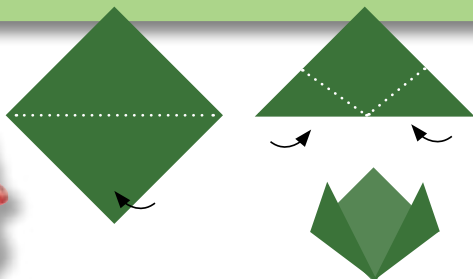

Ez a papírkokárda sodorva-pödörve készült Köpe Ilona tanító néni osztályában, a négyfalusi G. Moroianu Líceumban. A papírcsíkokat ceruzára tekerték, majd összeragasztották, és le is lakkozták.

Mint oly sok mindent, ezt az ötletet is a Napsugár-ból merítettük – írták hűséges olvasóink a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskolából. Kiss Klára tanító néni tavalyi negyedikesei két pálcikára hurkolták-szőtték a fonalkokárdát.

A Napsugár-ból kivágott, és gonddal elkészített Szent Korona is díszítette a Március 15-e tiszteletére berendezett kis sarkot Kecskés Éva Andrea tanító néni érsemlyéni osztályában. A piros-fehér-zöld 15-öst kirajzoló picit tulipánokat papírnégyzetekből hajtogatták két ügyes mozdulattal.

Farkas Enikő tanítónő nagygalambfalvi osztályában készült ez a kokárda, mégpedig festékbe mártott ujjal pöttyögtetve. Mielőtt hozzáfognátok a pöttyözéshez, ecsettel fessétek meg az alapot, vagy ceruzával rajzoljátok meg a körvonalakat.

Fenséges magyarlapádi népviseletben léptek színpadra Március 15-én **Szilágyi-Székely Melinda tanító** néni kisdíákjai, mellükön maguk-készítette kokárdáival. Hajtogassatok ti is egyet, nem ördögösség!

Addig is, amíg kint virágba, zöldbe borul a táj, **Fekete Ildikó tanítónő marosszentkirályi** csemetéi tavaszt varázsoltak tantermük ablakaira. Lám, milyen vidám így a kilátás!

Hűséges sepsiszentgyörgyi olvasóink a Váradi József Iskolában **Domokos Zsuzsa tanító** néni segítségével hajtogatták és ragasztották a tavaszvarázsló hóvirágcsokrot.

A virágpompás gyümölcsfákat vízfestékkel festette, és fogkrémmel pöttyözte **László Zsolt, Lőrincz Magdolna tanító** néni diákja a brassói Áprily Lajos Főgimnáziumban.

Ioan Bea pedig, aki **Fazakas Csilla tanítványa** volt a zilahi A. Iancu Sportliceumban, szalvétagalacsinnal borította virágba a tavaszi fákat.

Szintén hajtogatva, csak nem körformából, hanem háromszögekből készültek a magyarlapádi **Szilágyi Anna** hóvirágai. **Kis Anett Emese** pedig kollázstechnikával faricskálta-ragasztotta a tavaszi tájat.

Irkafirka

Nyílnak már a virágok,
Örülnek a leányok.
Sárkányt eregetek én
Báránfelhő tetején.

Rákacsintok a Napra,
Meghívom egy játékra.
Majd a Holdnak üzenem,
Lehetne a vendégem.

Lenézek a világra,
Annak minden tájára,
Rájövök, hogy odalenn
Falum csillog legszebben.

Pruteanu Oszkár Paul,
Tatrosforrás

Salánki Krisztina,
Szilágynagyfalu

Gólya, fecske, seregély,
végre elment már a tél.
Kinyíltak az ibolyák,
érezzük az illatát.

Gyergyai Zita, Felsőlehmény

Vass Réka,
Székelyudvarhely

Ferencz-Csibi Mercédesz,
Gyergyószentmiklós

Mindig szép nézni,
Ahogy virágok nőnek.
Kinó a fű, és
Minden újra ébred.
Bogarak jönnek-mennek,
A gyümölcsfák is zöldülnek.
Tavasszal illatozik az ibolya,
És jó meleg a Nap sugara,
Mely életet ad mindennek,
Állatnak és növénynek.

Balog Bernadett,
Marosludas

Adorjáni Anita,
Csíkmenaság

Végre itt a
Fecske meg a gólya,
És minden vándormadár.
Hazajött a bölömbika,
S vígan fészkére száll.
Melegebb lett az idő,
Kinyílt minden virág,
Boldog madár csiripelést
Hall az egész világ!

Török Rita Tímea,
Marosvásárhely

Kisütött a napsugár,
Olvadoz a jégvirág,
Kibújt a sok hóvirág,
Rügyesek lesznek a fák.

Megjött a sok vándormadár,
Elindult már sok-sok bogár.
Mezőn szökdécsel a bárány,
Énekelget a kismadár.

**A magyarlapádi
III-IV. osztály**

E lapszám támogatói:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Vágjátok ki, és
ragasszátok nevetek
mellé az osztály
közös gyűjtőlapjára.

SZÉKELYUDVARHELY

Barabás Annamária,
dicsőszentmártoni
tanító néni osztálya:

Megy a tél, jön a tavasz,
hóvirág a kertecskémben
énekel a földön végre.

Szilágyi Tímea

A madár is megérkezett,
És vidáman énekel.
Reggel, mikor kimentem,
Nagy olvadást észleltem.

Szentgyörgyi Debora

Ha a meleg eljő majd,
a harkály is boldogabb.
Minden madár csicsereg,
mert megérkezett a kikelet.

Kerekes Zsuzsanna

A madarak dáridóznak,
Az emberek fáradoznak.
Elérkezett a tavasz,
A gyermek máris kamasz.

Hadnagy Andor

Kibújt már a medve,
De a mókus
még szenderegne.

Megérkeztek a vidám
madárkák,

A tavaszt nagyon várták.
Én több rímet nem vágok,
Boldog tavaszt kívánok!

Várdai Sándor

A tavasz zöld ruhába varázsolja a természetet, a nyár aranylő, az ősz színes ruhába, és végül a tél fagyos, de csillámló ruhába. Az évszakok ezért a természet ruhásszekrénye.

Mi szerencsések vagyunk, mert itt élünk, Kolozsváron. Az afrikai gyerekek már nem ilyen szerencsések, mert ott mindig nyár van. Jó, hogy ide születtünk, mert gyönyörködhetünk a természet ruháiban.

Ida hétéves kislány. Volt egy virágoskertje, benne öt tulipán, két rózsza és hat írisz. Beköszöntött a tél. Ida az ablakból nézte, hogy esik a hó, s közben arra gondolt, hogy érezhetik magukat a virágok ilyen fogcsikorgató hidegben.

Teltek-múltak a napok, megjött a tavasz. A virágok mintha daloltak volna. Ida pizsamástól, mezítláb kiszaladt. Még ma is nézi a virágait, ha meg nem unta.

Aki nem hiszi, ültessen virágot!

Nóti Adrianna Antónia,
Margitta

Gorzó Boglárka,
Kolozsvár

Tavasz illata messzire elszáll,
madár éneke messzire felszáll.
Minden gyerek boldog már,
télnek hidege messzire jár.

Füstös Alíz Melánia,
Szásznyíres

Virágoznak lassan a fák,
Visszatérnek fecskék, gólyák.
A fű is szépen kizöldül,
Tavasz van már, mese nélkül.

Pagu Laura Claudia,
Csíkbánkfalva

Gallov Zoárd Máté,
Dés

Kulcsár Blanka,
Kolozsvár

Nézz az égre, milyen kék!
Fentről gólya letekint.
Keresik a régi fészket,
ki megtalálja, ki nem.
Új fészkek is épülnek,
reggelre elkészülnek.
Másnap reggel kipihenve
békát keresnek reggelire.

Tóth Szilárd,
Marosvásárhely

Címlap:
Székelyudvarhely, főtér.
JÁNOSI ANDREA rajza

A székelyudvarhelyi
Orbán Balázs Iskola
III. B osztálya

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér. Honlapszerkesztő: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva. **Megrendelhető a szerkesztőség címén:** 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101. E-mail: naps.sziv@napsugar.ro; www.napsugar.ro. Telefon/fax: 0264/418001. **Alapokárát a következő bankszámlára várjuk:** ContIBANRO45RNCB0106026602080001 B.C.R., SÚC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622 **Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751**

NAPSUGÁR

www.napsugar.ro

HEJ, HUSZÁROKI KATONA VÁGYOK ÉN IS: KATONABOCCÁR.
VITTEZ VERÖKÖLTÖS BODOBÁCS.

9 771221 775008 1 4649
Ára 3 LEJ, 400 FT

